

DAVA DİLEKÇESİ

Vergi uyuşmazlıklarına ilişkin davalar Danıştay ya da vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır.

Vergi mahkemelerinde açılacak davalara ilişkin dilekçelerde yer alması gereken unsurlar İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinin 2. bendinde belirtmektedir.

Buna göre, dilekçelerde;

- Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya ünvanları ve adresleri ile gerçek kişilere ait Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının,
- Davanın konusu ve sebepleri ile dayandığı delillerin,
- Davaya konu olan idari işlemin, (örneğin, vergi ve ceza ihbarnamesi ya da ödeme emrinin) yazılı bildirim tarihinin,
- Vergi, resim, harç, benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarına ilişkin davalarda ve tam yargı davalarında uyuşmazlık konusu miktarın,
- Vergi davalarında davanın ilgili bulunduğu verginin veya vergi cezasının nevi ve yılı, tebliğ edilen ihbarnamenin tarihi ve numarası ve varsa mükellef hesap numarasının, gösterilmesi gerekir.

Ayrıca, dava konusu kararın ve belgelerin asıllarının veya örneklerinin dava dilekçesine eklenmesi; dilekçeler ile bunlara ekli evrakın örneklerinin karşı taraf sayısından bir fazla olması gerekmektedir.

Vergi davası, yetkili mahkemeye açılır. Yetkili mahkeme, dava konusu işlemi tesis eden vergi dairesinin bulunduğu yer mahkemesidir.

DİLEKÇELERİN VERİLECEĞİ YERLER

Dilekçeler ve savunmalar ile davalara ilişkin her türlü evrak,

- Danıştay veya ait olduğu mahkeme başkanlıklarına veya
- Bunlara gönderilmek üzere vergi veya idare mahkemesi başkanlıklarına,
- Vergi veya idare mahkemesi bulunmayan yerlerde büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde kalıp kalmadığına bakılmaksızın asliye hukuk hakimliklerine veya
- Yabancı ülkelerde Türk Konsolosluklarına verilebilir.

Temyiz dilekçeleri, doğrudan Danıştay'a verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere, kararı veren mahkemeye de verilebilmektedir. Ayrıca, itiraz dilekçelerinin, doğrudan yetkili Bölge İdare Mahkemesine verilmesi yada yetkili Bölge İdare Mahkemesine gönderilmek üzere, kararı veren mahkemeye verilmesi mümkündür.

TEK DİLEKÇE İLE DAVA AÇILABİLECEK HALLER

Tek dilekçe ile dava açılacak haller, birden çok işleme karşı tek dilekçe ile dava açılması ve birlikte açılması şeklinde iki başlık halinde incelenmektedir.

Birden Çok İşleme Karşı Tek Dilekçe İle Dava Açılması

Aralarında maddi veya hukuki yönden bağıllık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karşı tek dilekçe ile dava açılması mümkündür.

Aynı kişiyi ilgilendiren birden çok işleme karşı tek dilekçe ile dava açılabilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekir:

- Dava konusu olacak işlemler arasında maddi veya hukuki yönden bağıllık yada sebep-sonuç ilişkisi bulunması,
- İşlemler hakkında açılacak davada aynı mahkemenin görevli olması,
- İşlemlere karşı açılacak davada süre yönünden uygunluk bulunması,
- Davalı yönünden uygunluk bulunmasıdır,

Birlikte Dava Açılması

Birden fazla kişinin müşterek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde iştirak bulunması ve davaya yol açan olay veya hukuki nedenlerin aynı olması gerekir.

Hak veya menfaatte iştirak bulunması, idari işlem veya eylemlerle ihlal edilen hak veya menfaatin, birden çok vergi ödevlisinin ortak hakkı veya menfaati olması demektir.

Müşterek dilekçenin, davacıların tamamı veya vekilleri tarafından imzalanması gerekir.

Davacılar, ortak dilekçe ile dava açabilmenin şartları bulunsa dahi, birlikte hareket etmek zorunda değildir. Her biri diğerinden ayrı dava açabilir.

Dilekçe Hakkında Uygulanacak İşlemler

Dava dilekçesi almaya yetkili makamlara verilen dilekçelerin harç ve posta ücretleri alındıktan sonra deftere derhal kayıtları yapılarak kayıt tarih ve sayısı dilekçenin üzerine yazılır. Dava bu kaydın yapıldığı tarihte açılmış sayılır.

Yetkili mahkeme dışında dilekçe kabul edebilen yerlere verilen dilekçeler, en geç 3 gün içinde Danıştay veya ait olduğu mahkeme başkanlığına taahhütlü olarak gönderilir.

Herhangi bir nedenle harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik verilerek dava açılmış olması halinde, otuz içinde harcın ve posta ücretinin verilmesi veya tamamlanması davanın açıldığı mahkeme tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Buna rağmen, gereği yerine getirilmediği takdirde, bildirim aynı şekilde bir kez daha tekrarlanır. Dava açmak isteyen yapılan iki bildirimden sonra harç ve posta ücreti süresi içinde verilmez ya da tamamlanmazsa davanın açılmamış sayılmasına, davaya bakan mahkemece karar verilir ve bu karar davacıya tebliğ edilir.

Dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması halinde, otuz gün içinde posta ücretinin tamamlanması daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hakimi, mahkeme başkanı veya hakim tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir kez daha tekrarlanır. Posta ücreti süresi içinde tamamlanmazsa dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilir. Bu kararın tebliği tarihinden başlayarak üç ay içinde, noksan tamamlanmak suretiyle

yeniden işleme konulması istenmediği takdirde, davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ edilir.

DAVA AÇMA SÜRESİ

Kanunlarda aksine kural bulunmayan durumlarda dava açma süresi, Danıştay'da ve mahkemelerinde altmış gün ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

- Süreler, tebliğ, yayın veya ilan tarihini izleyen günden (itibaren) işlemeye başlar.
- Tatil günleri süreye dahildir. Sürenin son gününü tatil gününe rastlaması durumunda, süre tatili izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.
- Sürelerin sona ermesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa süre ara vermenin bittiği günü izleyen tarihten itibaren (günden başlayarak) 7 gün uzamış sayılır.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'na göre, dava açma süresi yazılı bildirim yapıldığı tarihini izleyen günden başlar.

İlanı gereken düzenleyici ve genel işlemlere karşı açılacak davalarda süre, ilan tarihini izleyen günden işlemeye başlamaktadır.

İdarenin Sükutu(Zimni Red)

İdareye yapılan başvurulara, idare en geç altmış gün içinde yazılı olarak cevap vermekle yükümlüdür. İdarenin bu süre içinde cevap vermemesi durumunda, olumsuz cevap verdiği; yani isteği reddettiği varsayılmaktadır. Böylece oluşan zimni red işlemi de idari davaya konu olabilmektedir.

İlgililer altmış günü bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.

Dava Açma Süresinin Durması

Dava açma süresi içinde, üst idari makama yapılan başvuru, dava açma süresini durdurur. İdarenin bu başvuru üzerine açık yada üstü kapalı bir biçimde ret kararı vermesi üzerine, durmuş olan dava açma süresi, kaldığı yerden işlemeye devam eder ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır. Üst makama yapılan başvurunun, bir işleme karşı ve işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması amacını taşıması gerekir. İdari makamlar dışındaki yerlere yapılan yada aynı hiyerarşi içinde yer almayan başka bir idari makama yapılan, örneğin, idari bir işleme karşı Meclise, Cumhurbaşkanlığı'na yapılan başvurular dava açma süresini durdurmamaktadır.

Mücbir Sebeplerin Dava Açma Süresine Etkisi

Danıştay'ın yerleşik içtihadı mücbir sebebin işlemekte olan dava açma süresini durdurmayacağı yönündedir.

Mali Tatilin Dava Açma Süresine Etkisi

5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanuna göre, her yılın Temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanmaktadır. Buna göre, dava açma süresinin mali tatile rastlaması halinde, süre durmakta; mali tatilin sona ermesi ile birlikte duran dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye devam etmektedir.

Ek Süre Verilmesi

Ek süre verilmesi, davacıya davasını usulüne uygun olarak açabilmesini sağlamak amacıyla dava açma süresine uyması şartıyla ve dava açma süresi uzunluğuna bağlı olmaksızın ayrı bir süre verilmesidir.

Dava Açma Süresinin Sona Ermesinin Doğurduğu Sonuçlar

- Vergi yargılaması hukukunda dava açma süresi, kamu düzenini ilgilendirdiğinden davanın ön şartlarından biridir.
- Vergi mahkemesi, süresinde açılan davalarda, kamu düzeni ile ilgili hususlar saklı kalmak üzere, ancak dava dilekçesinde ileri sürülen iddia ve talepleri dikkate alabilmektedir. Dava açma süresi geçtikten sonra davacı iddia ve talebini değiştirememektedir.
- Dava açma süresi geçtikten sonra, vergilendirme işlemleri kural olarak dava konusu yapılamazlar.

DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI

Dava açmanın hukuki sonuçlarını yürütmenin durdurulması, zaman aşımının kesilmesi, iddia ve savunmanın sınırlandırılması, derdestlik ve hüküm verme alt başlıkları altında ele almak mümkündür.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI

Kural olarak, Danıştay'da, idare veya vergi mahkemelerinde dava açılması, dava edilen idari işlemin yürütülmesini durdurmamaktadır.

İdari/vergi yargısında yürütmenin yargı organları tarafından durdurulabilmesi, bazı şartların gerçekleşmesine bağlıdır.

Yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için;

- İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve
- İdari işlemin açıkça hukuka aykırı olması

Şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekir.

Vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini kendiliğinden durdurmaktadır. Bunun için davacının talebine yada mahkemenin karar vermesine gerek yoktur.

ZAMAN AŞIMI SÜRESİNİN KESİLMESİ

Vergi hukukunda, her ikisi de beş yıllık süreye bağılı olan biri tarh ve diğeri de tahsil zaman aşımı olmak üzere iki tür zaman aşımı bulunmaktadır. Dava açılmasının maddi hukuk yönünden doğurduğu en önemli sonuç, zaman aşımını kesmesidir.

DERDESTLİK

Davanın derdest olması, dava açılmakla birlikte davanın görüşülmeye başlanması anlamına gelmektedir. Bu bakımdan, davanın derdest hale gelmesiyle aynı konuda aynı nedenlere dayanarak ve aynı kişiler tarafından başa bir mahkemede dava açmak mümkün değildir.

İDDİA VE SAVUNMANIN SINIRLANDIRILMASI

Tarafların usule ve esasa ilişkin iddia ve savunma sebeplerini hep birlikte ileri sürmeleri gerekmektedir. Tarafların, bir kısım sebepleri dava dilekçesinde ve cevap dilekçesinde (layihasında) ileri sürmeleri halinde, ıslah hali dışında, artık bu sebeplere dayanmaları mümkün değildir.

HÜKÜM VERME

Her mahkeme, önüne gelen davaya bakmak ve uyuşmazlık hakkında karar vermekle yükümlüdür. Nitekim, "Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz". Bu bakımdan, vergi davalarında da mahkeme, Anayasa hükmüne uymak ve uyuşmazlık